

Ο Ν Ο Υ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ένας λαός θνύσεται ένα
δε'ξη πώς δε φοβάται την
αλήθεια—ΓΥΧΑΡΗΣ.

Κάθε γλώσσα έχει τους φυ-
σικούς της κανόνες.

ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Η'.

ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ 16 ΤΟΥ ΜΗΝ 1910

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΑ ΑΡΙΘ. 2

ΑΡΙΘΜΟΣ 392

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

KIMON ΓΑΛΑΖΗΣ. "Ανοιξη.
ΡΗΝΑ ΛΕΒΑΝΤΗ. Θλιμένοι άντλαλοι.
Γ. ΔΟΥΔΑΚΑΚΗΣ. 'Ανάμνηση.
Μ. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ. Σημειώματα από την αρρώστια
και το θάνατο του Μορέας (τέλος).
ΑΛΕΚΟΣ ΜΟΥΝΤΖΟΥΡΙΔΗΣ. Γαληνές-τρικυμίες.
ΜΥΡΙΑΕΛΛΑ-ΜΟΙΡΙΤΑ. 'Ο Μπέμπης μας.
Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ. Το πεθαμμένο αγόρι.
ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ τής «Φοιτητικής Συντροφιάς».
ΖΑΝ-ΑΡΘΟΥΡ ΡΕΜΠΩ. Μιάν εποχή στον "Αδη—
Κακό αίμα (Μετάφρ. Σ. Σ.)
OSCAR WILDE. 'Ο όπαδός (Μετάφρ. Α. Γ.)
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ — Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ — Ο,ΤΙ
ΘΕΛΕΤΕ—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΤΟ ΠΕΘΑΜΜΕΝΟ ΑΓΟΡΙ

Το αγόρι που το ανάθρεφαν οι Χάρες
μέ τα κανάκια, με τα χείδια κ' οι Ώρες,
το χάσαν οι Ώρες και το κλαίνε οι Χάρες,
γλυκόγυρε στο θάνατο τον κόρφο
κι αποκοιμήθη.

—Τεχνίτης τώρα ο Θάνατος· απάνου
στής θύμησης το μάρμαρο σκαλίζει,
χαριτωμένο αγόρι, μιὰ για πάντα,
ώραία με την έντελεια τής ιδέας,
τη ζωγραφιά σου.

Πρὸς τὸ μνήμα σου οἱ στίχοι μου γερμένοι
γυρεύουν νὰ γίνουν κάποια μάτια
δακρυοστάλαχτα, δακρυοθολωμένα·
μὰ στὸ μνήμα σου απάνου καρφωμένοι
στέκουν οἱ στίχοι

σὰν τὰ μάτια τὰ δόδλαμπρα ποὺ δείχνουν
μέσα στὰ μπλάβα ἀστέρινά τους βάρη
κάποιο ἀδάκρυτο ἀμίλητο μυστήριο
ποὺ δὲν τὸ λές χαρά, δὲν τὸ λές πόνος
κάτι πὺδ πέρα.—

"Ετσι μιλάς, φιλόσοφο τραγοῦδι.
Μὰ ἡ Καρδιά δὲν ἀκούει, φράζει τ' αὐτιά της
μὲ τῆς μυρολογήτρας τὸ μαντύλι
τὸ μαῦρο ποὺ τὴν ὄψη της δεμένη
κρατᾷ, χτυπιέται, μύρεται, σπαράζει:
'Οἰμένα! 'Οἰμένα!

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

Ο ΜΠΕΜΠΗΣ ΜΑΣ

[Ένα χαριτωμένο κι αληθινὰ διαλεχτὸ ἀ-
γόρι, ὁ Μπέμπης Καραμαντάνης, πέθανε τὸν
περασμένο Μάρτη στὴν Πάτρα. Τὸ θάνατό του
τὸν αἰσtάνθηκε καὶ τὸν ἔκλαψε ἀλάκαιο· ἡ
Πάτρα, ὅχι μόνο γιὰ τὸ λιγὺ πᾶν παιδί εἴ-
τανε τὸ μονάκριβο στολίδι μιανῆς ἀπὸ τίς πὺδ
διαλεχτὲς Πατρινὲς οἰκογένειας, μὰ γιὰ τὴν
τὸ ἴδιο εἴταν ἕνα καμάρι κ' ἕνα στολίδι τῆς
Πάτρας. 'Ο Ταγκόπουλος, βρισκόμενος τότε
στὴν Πάτρα, δημοσίευσε στὸ Πατρινὸ «Σέλας»
ἕνα ἄρθρο του «'Ο μονάκριβος» κι ἀπὸ τὸ
ἄρθρο κείνο γεννήθηκε «Τὸ πεθαμμένο ἀ-
γόρι», τὸ ὑπέροχο ποίημα τοῦ Παλαμά, ποὺ
δημοσιεύουμε στὴν πλαϊνὴ στήλη. Γιὰ μνημό-
συνό του σήμερα τυπώνουμε τίς λίγες πονεμένες
γραμμὲς ποὺ τοῦ ἀφιερῶσαι οἱ δυὸ ἀγαπη-
μένες ξαδερφοῦλες του, ἡ Μυριέλλα καὶ ἡ
Μοιρίτα.]

Σπάνια ἡ Νύκτη ξαναφάνηκε σὶνὸν κόσμῳ ἔτσι
φτερωτὴ κι ἀρματωμένη, ὅπως σὲ τοῦτο τὸ παιδί
καὶ σπάνια ἡ Ζωὴ βρῆκε πὺδ ἁρμονικὰ τὴν ἑκφρασή
της ὅπως σὲ τοῦτο τὸ πλάσματάκι—μορφὴ καὶ ψυχὴ·
κι ἀκόμα πὺδ σπάνια ὄνομα πήρε τὴ χάρη καὶ τὴ
γλύκα ἀπὸ κείνον ποὺ τὸ φόρεσε κι ἄφισε σὶνὸν ἦχο
τον ζωντανὴν τὴ ζωγραφιά του—ἕνα χᾶδι κ' ἕνα
γέλιο—σὰν τὸ δικό του—Μπέμπης.

Εἴτανε ἴδια ἡ Ζωὴ. Κάθε ἀνάσα του—ζωή·
στιγμὴ δὲν πέραγε ποὺ νὰ μὴν τὴ ζοῦσε. Εἴτανε
ὅλος μιὰ Κίνηση. "Όπως τὸ κορμάκι ἐκείνο τὸ τραν-
ταφυλλένιο στιγμὴ δὲ στεκότανε, ὅλο ἔτρεχε, ὅλο εὔ-
ρισκε κάποια ἐνασχόληση, κάποιο παιγνίδι, κι ὅταν κα-
θότανε πάλι ἤθελε νὰ μελετήσει ἢ νὰ διαβάσει ἢ νὰ
σκεφτεῖ τί θὰ κάμει ἔπειτα—ἔτσι καὶ τὸ πνεῦμα του,
αἰῶνια ζωηρὸ κι ἀνήσυχον, ἤθελε πάντα νὰ ρωτᾷ
καὶ νὰ μαθαίνει—κ' ἡ καρδοῦλα του, ἀνοιχτὴ πά'τα,
ἔτοιμη νὰγκαλιάσει ὅλο τὸν κόσμον.

Γοργὰ ὅλα του, τὸ σάλεμα, τὸ μίλημα—γοργὸ
καὶ τὸ πέρασμά του ἀπὸ τὴ Ζωὴ στὸ Θάνατο· γοργὴ
κ' ἡ ἀναπνία του, ἔφευγε γλήγορα γλήγορα—ὡς τὴν
τελευταία ὥρα ζωῆς—σὰ νάνυπομονοῦσε, σὰ νὰ βια-
ζότανε νὰ φύγει—λὲς καὶ πῆγαινε νὰγκαλιάσει τὸ
Θάνατο.... «Καὶ τὸν σφιχταγκάλιασε, τὸν πήρε γιὰ
πατέρα». Χωρὶς νὰν τὸ ξέρει, γύρευε κάτι πέρα ἀπὸ
τὸν κόσμον τοῦτο. "Όλος ὁ κόσμος δικός του καὶ
πάλι δὲν τοῦφτανε· ὅλο κάτι γύρευε, κάτι ἤθελε νὰ
πιάσει, κάτι...καὶ κείνος δὲν ἤξερε τί. Γι' αὐτὸ ἄφισε
στὰ πάντα τὸ φέγγος τῆς ματιᾶς του.

"Αχ, τί ζωὴ πήρε καὶ τί ζωὴ ἄφισε αὐτὸ τὸ
παιδί πίσω του! Εἴτανε μιὰ ζωὴ ποὺ ἀκουγότανε·
γέμιζε τὸ σπίτι, γέμιζε τοὺς δρόμους, γέμιζε τίς καρ-
διές. Κάθε ἀντικείμενο, κάθε γωνιά ποὺ θὰ πέσει
τὸ μάτι μας, μᾶς λέει—νά τος! Πῶς νὰ λησμονη-
θεῖ; Ἐκεῖνος ποὺ μᾶς ἔδινε τὴν πὺδ μεγάλη χαρά,
μᾶς ἄφισε τὸν πὺδ μεγάλο πόνον. Δὲν τὸ λέει κι ὁ
Ποιητής; «...Τὰ πὺδ φαρμακερά, τὰ γιὰτρέυντα, μᾶς
ἐρχονται ἀπὸ τὰ πὺδ ἀκριβὰ μας ἔδῳ κάτον...»

Γιὰ ὅλους εἴταν τὸ ἔξυπνον καὶ τὰνοιχτόκαρδον
παιδί, γιὰ μᾶς ποὺ ἀκολουθοῦσαμε τὸ τρυφερὸ μυ-
στήριο τῆς λουλουδένιας ἐκείνης ψυχῆς εἴτανε μαζὶ
καὶ τὸ στοχαστικὸ, ἢ καλύτερα, τὸ ἀγγελιοστόχαστο
παιδί, γιὰ τὴν ἡ κρίση συνόδευε τὴν ἔξυπνάδα κ' ἐρ-
χόντουσαν ὥρες σοβαρὲς ποὺ τὸ γέλιο ἔφευγε ἀπὸ
τὰ χεῖλια καὶ τὰ λόγια βγαίνανε σοβαρὰ καὶ μετρη-
μένα· καὶ τότε δὲν εἴτανε παιδί—εἴτανε ἄντρας.

Παῖς ἤξερε τὴ δύναμη τοῦ πνεύματος του, μὰ καὶ
τὴν ἀπαλοσύνη τῆς καρδιάς του! Ναι, εἶχε τὸ μύρο
τοῦ λουλουδιοῦ μὰ καὶ τοῦ καρποῦ τὴν ὀριμότη. Μὰ
μήπως καὶ ἡ ὄψη του δὲν εἶχε μαζὶ τὸ παιδιαστικὸ
καὶ τὸ ἀντρίκιο, τὸ ἀγγελικὸ καὶ τὸ παληκαρίσιο; Καὶ
σὰ νὰθελε νὰ μᾶς ἀφίσει πὺδ βαθιὰ τὴν ἐντύπωση τῆς
ἀγγελιοσύνης του, σὰ νὰθελε νὰ μᾶς ἀφίσει τὴν εἰ-
κόνα τοῦ πνευματικοῦ Μπέμπη—ποὺ μ' αὐτὸν ἀπὸ
δῶ καὶ πέρα θὰ ζοῦμε—λὲς καὶ τῶξερε καὶ θέλησε
νὰ μᾶς ἐξιδανικέψει τὴ θύμησή του—πρὶ φύγει ἀπὸ
σιμά μας σκόρπισε ἕνα φέγγος ποὺ θὰ μένει αἰῶνια
μέσα μας.

"Ω, ἀπὸ τὴν ὥρα ποῦπεσε σὶνὸν κρεβάτι ἔγινε ἄλλο
παιδί· τὸ τραντάφυλλο πήρε τὴν ὄψη τοῦ κρίνου.
Καὶ τὸ πρῶτ' τοῦ Βαγγελισμοῦ—τὸ τελευταῖον του
πρῶτ' ὕστερ' ἀπὸ τὴν πονοδαρμένην του νυχτιά—
τὴν ὥρα ποὺ σημαίνανε οἱ καμπάνες, ἀνασηκώθηκε,
χλωμὸ κι ἀποκαμωμένο, καὶ χωρὶς νὰ τοῦ πεῖ κα-
νὲς τίποτα—λὲς κι ὁ ἀγὼς τῆς καμπάνας ἀγγίζοντας
ὀλόϊσα τὴν ψυχὴν του κίνησε τὰ σωμένα του τὰ χε-
ράκια—ἀρχίνησε μὲ μιὰν ἀγγελικὴ κατάνυξη νὰ κά-
νει σὶνὸν σταυρὸν του. Καὶ ὕστερα σφυρίζοντας ἀπαλώ-
τατα τὸ «'Ονειρομένο βάλς» ἔχασε τὴν πνοούλα του.

*

Κελάδησε καὶ πέταξε. Κ' ἔμεινε τᾶψυχο κορμάκι
—μὰ ἄφισε ἡ ὥραία ψυχὴ καὶ σ' αὐτὸ τὴ φεγγο-
βολή της. Ἐμεῖς δὲν καταλάβαμε σ' αὐτὸ τὸ παιδί
θάνατο· ὁ θάνατός του, σὰν τὴ ζωὴν του, ἕνα φεγγο-
βόλημα. Γι' αὐτὸ ἔφυγε κ' ἔτσι ὥραία—πῆγε πρὸς
τὸ "Ωραῖον—ἤρθε τὸ "Ωραῖον νὰ μᾶς τὸ πάρει—καὶ
νά, πῶς.

Μὲ τὴ λευκὴν του τὴ φορεσιά—ἀγγέλου φορεσιά
—μέσα σὶ' ὁμορφον, τὸ λουλουδοστόλιστον σαλονάκι

ποὺ τὸ παρῶσταν τὰ λουλούδια—ἀγγέλοι τοῦ γήι-
νου κόσμου—κι ἀντίκεινται, στήν κόγχη, ἡ εἰκόνα
τοῦ ζωντανοῦ Μπέμπη δρεθώνονταν κ' ἐκείνη στε-
φανωμένη ἀπὸ λουλούδια. Κ' εἶταν ἡ εἰκόνα τοῦ ζων-
τανοῦ παιδιοῦ ἕνα τραποφυλλένιο ὄνειρο περασμένης
εὐτυχίας κ' εἶταν ἡ εἰκόνα τοῦ κοιμισμένου παιδιοῦ
μὴ λευκὴ ὀπτασίς, σὰν πλογιασμένο πᾶνον στὰ λου-
λούδια κορώνα τῶν λουλουδιῶν ἐκεῖνο—ἕνα φεγγό-
βολο κρῖνο. Καὶ ἦρθε ὁ ἥλιος νὰν τὸ φιλήσει.

Λέγε, πὼς ὅταν ἥλιον ἀχιίδα φωτίζει παιδάκι
ποὺ γεννιέται—καὶ μεγάλο θὰ γίνει. Καὶ τὸ δικό
μας τὸ παιδάκι, τὴν ὥρα ποὺ περνοῦσε σ' ἕναν ἄλλο
κόσμο, στὸ παράθυρο, πᾶνον ἀπὸ τὸ κεφάλι του,
ἦρθε καὶ στάθηκε ὁ ἥλιος καὶ τοῦστεῖλε τὴν πιὸ
χρυσή του ἀχιίδα—νὰν τὸ φιλήσει; νὰν τὸ στεφα-
νώσει; ...νὰν τὸ πάρει!

Ὅχι· ὁ Χάρος δὲ σὲ πῆρε·

Σὲ μὴν ὥρα ἐρωτική

Σ' ἄρπαξεν ἐσένα ὁ ἥλιος,

Διόκαλο παιδί!..

*

Μὲ τὴν ἀνοιξὴ ἦρθε, μὲ τὴν ἀνοιξὴ ἔφυγε, πᾶνον
στὴν ἀνοιξὴ τῆς ζωούλας του. Μᾶνη γεννήθηκε, Μάρτη
πέθανε. Τὴ μέρα ποὺ ἕνας ἄγγελος κατέβηκε ἀπὸ
τὸν οὐρανὸ στὴ γῆς, ἕνας ἄλλος ἀνέβαινε ἀπὸ τὴ γῆς
στὸν οὐρανό. Καὶ τί ὥραία σύμπτωση! Ὁ ποιητὴς
ὁ Νοβάλης, ὁ ἀγγελικώτερος ποιητής, Μᾶνη γεννή-
θηκε, Μάρτη πέθανε, τὴν ἴδια μέρα, τοῦ Βαγγελι-
σμοῦ. Πλάι στὸν ποιητὴ τὸ παιδί—τὰ δυὸ λουλούδια
ποὺ ὁμορφαίνουν τὴ γῆς. Ἐκεῖνος γριωνίας ἕνα
κομάτι πᾶνον στὸ πιάνο τοῦ ἀδερφοῦ του—τὸ παι-
δάκι μας τραγουδώντας τὸ «Ὁνειρεμένο βάλς»

γλυκόγυρε στοῦ θάνατου τὸν κόρφο
κι ἀποκοιμήθη.

Πάτρα, Πρωτομαγιά τοῦ 1910.

ΜΥΡΙΕΛΛΑ-ΜΟΙΡΙΤΑ

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ

ΤΗΣ “ΦΟΙΤΗΤΙΚΗΣ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ,”

ΜΑΗΣ 1910

«Υποτάξον πρώτα στὴ
γλῶσσα τοῦ λαοῦ καὶ ἂν
εἶσαι ἀρκετός, κυρίεψέ την!»

ΣΟΛΩΜΟΣ

«Νὰ πολεμᾷ κανεὶς γιὰ
τὴν πατρίδα του ἢ γιὰ τὴν
ἐθνική τὴ γλῶσσα ἕνας εἶ-
ναι ὁ ἀγώνας. Πάντα ἀμύ-
νεται περὶ πάτρης».

ΨΥΧΑΡΗΣ

Τὸ ζήτημα τὸ γλωσσικὸ ἐνδιαφέρει ὅλους τοὺς
Ἕλληνας, γιὰτὶ δὲν εἶναι ζήτημα φιλολογικὸ κ'
ἐπιστημονικὸ μονάχα, οὐδὲ ζήτημα γιὰ τὸ ἂν κα-
νεὶς συμπαθεῖ τὴ δημοτικὴ ἢ τὴν καθαρεύουσα· τὸ
ζήτημα εἶναι τοῦτο: ποῖα ἀπ' αὐτὰς τὴν γλῶσσαν (ἀ-
διάφορο ἂν εἶναι πλούσια ἢ φτωχή, εὐχάριστη ἢ
δυσάρεστη κλπ.) εἶναι ὠφέλιμη καὶ ἀναγκαῖα στὸ
ἔθνος· δηλ. εἶναι ζήτημα πρακτικῆς, ζήτημα ἐκπαι-
δευτικὸ, κοινωνικὸ κ' ἐθνικόν.

Θὰ τὸ ἐξετάσωμε λοιπὸν μέσα στὸ σχολεῖο,
γιὰτὶ «τὸ σχολεῖο εἶναι ἡ ρίζα κάθε καλοῦ καὶ κάθε
κακοῦ. Στὰ χέρια τοῦ Δασκάλου βρίσκεται τὸ
μέλλον τῆς φυλῆς» (Ἀπολογία τοῦ Συλλόγου «Σο-
λωμός» τῆς Κρήτης).

Δὲν ὑπάρχει κανένας ποὺ νὰ μὴ νομίζῃ ἀναγ-
καῖα κάποια ἐκπαιδευτικὴ ἀναγέννηση.

Ὅλοι συμφωνοῦν πὼς κυριώτερη αἰτία τῆς κα-
κῆς ἀρρώστιας τοῦ ἔθνους, ποὺ τοῦ λείπουν οἱ χα-
ραχτήρες, εἶναι ἡ ἑλλειψὴ ἐλληνικῆς ἀνατροφῆς καὶ
τὸ ἐλαττωματικὸ ἐκπαιδευτικὸ μας σύστημα.

Μὰ ὑπάρχουν δυὸ ἀντίθετες γνώμες· μερικοὶ λέν
πὼς μεγάλη βλάβη στὴν ἐκπαιδευτικὴ φέρνει ἡ κακὴ
ἐκπαιδευτικὴ μέθοδος καὶ ἡ διγλωσσία· ἄλλοι λέν
πὼς δὲν ἔχει καμμιὰ σχέση τὴ γλῶσσα μὲ τὴν ἐκπαι-
δευτικὴν, πὼς οἱ δασκάλοι εἶναι πρόστυχοι· κι ἀμόρφωτοι
καὶ ἡ ἐκπαιδευτικὴ τους μέθοδος κακὴ καὶ γι' αὐτὸ
εἶναι κατὰστρεπτικὴ ἡ ἐκπαιδευτικὴ· λοιπὸν, συμπε-
ραίνου, ὅς ἀλλαχτοῦν οἱ δάσκαλοι καὶ τὰ συστή-

ματὰ τους καὶ εἶναι ἀδιάφορο ποῖα γλῶσσα μετα-
χειρίζεται κανεὶς γιὰ νὰ διδάξῃ.

Οἱ δημοτικιστὲς συμφωνοῦν μὲ τοὺς πρώτους
καὶ ἀποκρίνονται στοὺς δευτέρους πὼς δὲν εἶναι ἀ-
διάφορο ποῖα γλῶσσα μεταχειρίζεται κανεὶς ὄργανο
διδασκαλίας· οἱ γλῶσσες εἶναι ὄργανα, μὰ ὑπάρχουν
γλῶσσες ζωντανῆς καὶ γλῶσσες πεθαμμένες, γλῶσσες
φυσικῆς καὶ γλῶσσες τεχνητῆς, φτιασμένες, ὄργανα
καλὰ καὶ ὄργανα ἀχρηστὰ ἢ βλαβερά.

Α'. Μὴ ζωντανὴ γλῶσσα βλάπτει
ὡς ὄργανο διδασκαλίας

1. Γιατί χάνεται γι' αὐτὴν καιρὸς πολὺτιμος κα-
κόπος ἀμέτρητος.

«Τὸ παιδί ἔρχεται εἰς τὸν κόσμον (Φωτιάδης),
μὲ κάποια δύναμις· δύναμις διανοητικὴν καὶ δύνα-
μις κινητικὴν. Ἡ δύναμις τοῦ ἡ διανοητικὴ ὑπερ-
τερεῖ τὴν λεκτικὴν τοῦ ἰκανότητά, τὴν φραστικὴν
τὴν, ὅπως ἡ δύναμις τοῦ ἡ κινητικὴ ὑπερτερεῖ τὴν
κινητικὴν τοῦ ἰκανότητά.

«Ἐνὸς τοῦ παιδὸς μεγαλύνει ἡ δύναμις αὐτε-
νεργεῖ καὶ μεταβάλλεται εἰς δράσεις καὶ εἰς ἰκα-
νότητας διαφόρων εἰδῶν.

«Ἐρχεται τὸ παιδί εἰς τὸ σχολεῖον εἰς τὰ 6
ἢ 7 χρόνια. Ἐρχεται ἐκεῖ δίχως νοῦν, ἢ μὲ ἄδειον
νοῦν; πρόκειται τὸ σχολεῖον νὰ τοῦ δώσῃ νοῦν ἢ
νὰ τοῦ τὸν παραγεμίσῃ;

«Ἐὰν ἐξετάσωμεν τοῦ παιδιοῦ τὴν ἀποθήκην
θὰ εὐρωμεν διπλὴν προμήθειαν. Εἰκόνας, ἰδῶν-
ματα, παραστάσεις, ιδέας, ἐννοίας, γνώσεις, πράγ-
ματα δηλαδὴ νοερά. Θὰ εὐρωμεν καὶ ἐνὸς ἄλλου
ὕλικου προμήθειαν, λέξεις δηλαδὴ, εἰς τὰς ὁποίας
μέσα ἐνσαρκώνει καὶ παρουσιάζει ἐκεῖνο τὸ νοερὸν
ὕλικόν.

«Ἐὰν ἐξετάσωμεν δυναμικῶς τὸ παιδί, εὐρί-
σκομεν δύναμιν νὰ δημιουργῇ νοήματα, βλέπομεν
δύναμιν ποὺ ἐκφράζει ὅσα συμβαίνουν μέσα εἰς τὸν
νοῦν του.

στάθηκε.

Τῆς ἔδωσαν ἕνα ὄρος τῆς φράσης αὐτῆς ὑπερ-
ποιητικόν.

Κ' ἐπειδὴ ὁ Moréas ἀποτροπιάζοταν τὴν
ὑπερποίηση, θέλω νὰ διηγηθῶ πὼς εἰπώθηκε ἡ
φράση αὐτὴ στοὺς γατροὺς Sicard, Pelisse καὶ
Hercouët, παρόντος ἐμοῦ, τοῦ ποιητῆ de la
Tailhède καὶ τοῦ στενοῦ τοῦ φίλου Durand.

Ἵστερα ἀπὸ μιὰν ἐξέταση τοῦ τοῦ ἑκαμῶν οἱ
τρεῖς δόχτορες, ὁ Sicard τοῦ εἶπε:

— Πρέπει νὰ ξέρῃς, ἀγαπητέ μου, πὼς ὅσο
περισσότερο κατορθώνεις νὰ μένης ἡτυχὸς καὶ σω-
πηλός, τόσο εὐκολώτερα θ' ἀναρρώσῃς.

Οἱ κουβέντες καὶ οἱ συζητήσεις καὶ οἱ πολλὲς
βιζιτες ἀκόμα σὲ ἐξιτάρουν, σὲ ἀνησυχοῦν καὶ σὲ
ἀναγκάζουν νὰ ἐξοδεύῃς δυνάμεις ποὺ εἶναι τώρα σὲ
σένα μισὲς ἀπὸ ὅ,τι προτῆτερα.

Ἀπὸ σήμερον λοιπὸν δὲν μπορεῖς παρὰ νὰ βλέ-
πῃς ὁρισμένα πρόσωπα καὶ ν' ἀκούς μόνο χωρὶς ν'
ἀπαντᾷς.

Αὐτὸ γράφτηκε καὶ στὴν πόρτα σας ἀπ' ἐξω,
ὥστε νὰ μὴν ἔχετε ἀνάγκη ἐσεῖς νὰ τὸ ὑπενθυμί-
ζετε στοὺς ἐπισκέπτες σας.

Ὁ Moréas ἀπάντησε:

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΡΩΣΤΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ MORÉAS*

Κατὰ τὴν παράδοση τῶν βορείων λαῶν, ὁ Ὀδί-
νος κατοικοῦσε σὲ μιὰ καλύβα ψαράδων καὶ διόρ-
θωνε ἕνα καράβι.

Ὁ Χάρις, κατὰ τὴν Ἰνδικὴν παραδόσεις, ζῇ σὰ
χωρὶς μεταξὺ χωρὶκῶν, καὶ κατὰ τοὺς μύθους
τῶν Ἑλλήνων, ὁ Ἀπόλλωνας παρουσιάζεται στοὺς
ποιμένες τοῦ Ἀδμήτου καὶ ὁ Δίας εὐχαριστεῖται
νὰ ζῇ τὴ ζωὴ τῶν φτωχῶν Αἰθιοπῶν.

Καὶ στὴν ἱστορίαν βλέπομεν ἐπίσης τὸ Χριστὸ
νὰ γεννιέται μέσα σ' ἕνα ἀχούρι καὶ νὰ παίρνῃ ὡς
συντρόφους τοῦ δώδεκα ψαράδες.

Στὴν καθημερινὴν ζωὴ ἡ ταπεινοφροσύνη εἶναι ἡ

*) Ἡ ἀρχὴ τὸν ἀρ. 391.

πρώτη καὶ ὑψίστη ἀρετὴ τῶν σοφῶν.

Τὸ γινώσκον λοιπὸν τοῦ Moréas εἶτνε ἡ ἀ-
ρετὴ τοῦ αὐτοῦ, ἡ ὁποία ἔμενε χαρακτηριστικὴ γι'
αὐτὸν ὡς τὴν τελευταία του ὥρα.

Ὁ Γουστάβος ποὺ τὸν περιποιούνταν καὶ ὁ
σοφὸς ποὺ τὸν ἐπεσκέπτετο καὶ ὁ ποιητὴς ποὺ τὸν
παράσταν ἀφοσιωμένοι γι' αὐτόν, ἦσαν τὸ ἴδιον
στὴν καθημερινὴν ζωὴ, οἱ ἄνθρωποι μὲ τοὺς ὁποίους
ἔπρεπε νὰ εἶναι εὐγενὴς καὶ ἀπλός.

Ἔτσι τραυματῆρες καὶ ὑπερέτες ὑψώνονταν
ὅσο ἦταν δυνατό μαζί του, μετεμορφώνονταν ὑστερὰ
ἀπὸ μιὰ συνομιλία μ' αὐτόν, ἀλλάζαν ιδέες, σκέψεις,
χαραχτήρα.

Εἶμαι βέβαιος πὼς ἂν σήμερον κάμῃ κανεὶς μιὰ
βίζιτα στὴν Ἑπανὴν τῶν Ρόδων θὰ παρατηρήσῃ
ἀρχίζοντας ἀπὸ τὸ γατρὸ καὶ τελειώνοντας στὸν
τελευταῖον ὑπερέτη, τὴ διαφορά ποὺ θέλω νὰ ση-
μειώσω, καὶ ποὺ θὰ ἔγινε καὶ σ' αὐτοὺς βέβαια,
ὑστερὰ ἀπὸ εἰκοσάήμερον συγχρωτισμὸ μὲ Ἐκεῖνον.

ΟΡΓΗ ΘΕΟΓ

Ἡ ἀληθινὴ ἱστορία τῆς ὁργῆς τοῦ Ἀπόλλωνος
εἶναι πολὺ διαφορετικὴ ἀπὸ ὅ,τι ἔως τώρα παρα-